

Drugi dio edicije donosi transliterirani tekst u izvornom obliku koji nije usklađen s današnjim govornim jezikom. Treći, posljednji, donosi presliku izvornika. Na kraj su uvrštene kratke biografije autora.

Bratovštinska knjiga podvrgnuta je 1993. god. stručnoj sanaciji u Arhivu HAZU u Zagrebu, pa je opet vraćena u kraski Župni ured. Iako predstavlja dragocjen izvor administrativnih financijskih podataka, za poznavanje gospodarske komponente Dobrinjštine, posjeduje iznimnu važnost za i toponimiju, onomastiku te dijalektologiju na što su autori posebno svratili pozornost. Naravno, ne treba zanemariti niti njezinu važnost za političku i crkvenu povijest.

Autori su najavili objavljivanje i drugoga sveska, čija je osnovica – Bratovštinska knjiga, u skladu sa zahtjevima nadležnih tijela Venecije, pisana talijanskim jezikom i ćirilicom.

Maja Polić

**ZBORNIK ODSJEKA ZA
POVIJESNE ZNANOSTI
ZAVODA ZA POVIJESNE
I DRUŠTVENE ZNANOSTI
HRVATSKE AKADEMIJE
ZNANOSTI I UMJETNOSTI,
VOL. 23, ZAGREB, 2005., STR. 354**

Krajem 2005. godine izašao je novi svezak *Zbornika* kojeg kontinuirano izdaje Odsjek za povijesne znanosti Zavoda za

povijesne i društvene znanosti HAZU, a koji je posvećen 85. godini života umirovljenog djelatnika Odsjeka prof. Jakova Stipišića. Na život i djelo ovog vrsnog znanstvenika i pedagoga osvrnuo se Ante Gulin u uvodnom dijelu.

I ovaj svezak zbornika sadrži članke različite tematike koji, kako je to bilo i u dosadašnjoj praksi, pokrivaju razdoblje od srednjega vijeka do 19. stoljeća. Svi radovi su kategorizirani i svaki rad ima sinopsis na hrvatskom, te ponešto duži sažetak na engleskom jeziku. Na kraju se nalaze ocjene i prikazi recentnih izdanja knjiga i, časopisa, kao i prikazi znanstvenih skupova.

Zrinka Nikolić u radu “Madijevci: primjer obitelji dalmatinske gradske elite u desetom i jedanaestom stoljeću” (1-24) prikazuje povijest te vodeće zadarske obitelji od kraja 10. do kraja 11. stoljeća. Autorica analizira i obiteljsku strukturu, političko djelovanje, odnose s crkvom i ekonomski status.

Članak Ivan Majnarića “Plemićka obitelj Kučića – Prilog poznavanju roda Nadinskih Kačića krajem XIV. i tijekom prve polovice XV. stoljeća” (25-46) donosi prikaz dosadašnjih istraživanja o pripadnicima roda nadinskih Kačića (14.-15. st.). Osobita pažnja posvećena je oporuci Ivana Butka Kučića, od roda Kačića, njegovoj identifikaciji, te identificiranju njegovih bliskih srodnika u izvorima. Rad kao prilog sadrži prijepise dokumenata, među njima i spomenutu oporuku.

Proces unifikacije srednjovjekovne Slavonije i Hrvatske u jedinstveno kraljevstvo, te njegov položaj u okviru zemalja ugarske krune, na temelju no-

vopronađenog nacrtu teksta pozivnice za prvi zajednički hrvatsko-slavonski sabor 1558. godine analizira se u članku Géze Pálffyja "Jedan od temeljnih izvora hrvatske povijesti: pozivnica zajedničkog Hrvatsko-Slavonskog Sabora iz 1558. godine" (47-62).

Rad Ivana Jurkovića "Socijalni status i prisilni raseljenici podrijetlom iz hrvatskih plemićkih obitelji u zemljama njihovih doseoba za trajanja osmanske ugroze" (63-85), bavi se zonama raseljavanja i socijalnim statusom hrvatskih plemićkih obitelji u područjima u kojima su se doseljavali za vrijeme turske najezde (slobodni teritorij Hrvatsko-Ugarskog kraljevstva, austrijske zemlje, mediteranski gradovi). Autor problematizira o razlozima koji su ih privlačili ili odbijali od tih krajeva (zadržavanje društvenog statusa u Hrv.-Ugarskom kraljevstvu, odnosno nužnost odricanja od vlastitog vjerskog identiteta u austrijskim zemljama, te gubitak privilegirano društvenog položaja u mediteranskim komunama).

Lovorka Čoralić u članku "Izbjeglištvo kao sudbina – Barani u Mlecima (XIV.-XVII. st.)" (87-176), kao rezultat svojih istraživanja u mletačkim arhivima, obrađuje osnovna obilježja barske iseljeničke skupine u Mlecima, njihove odnose sa drugim iseljenim Hrvatima, uključenost u udrugu sv. Jurja i Tripuna, djelovanje poznatih Barana itd.

Popis osmanlijskih vojnih zapovjednika koji su službovali u dalmatinskim tvrđavama, nalazi se u radu Krešimira Kužića "Osmanlijski zapovjedni kadar u tvrđavama Klis, Lončarić i Kamen oko 1630. godine" (187-214). Autor

analizira njihovo nasilničko ponašanje po seoskim imanjima tog područja koje je uzrokovalo granične sukobe Mletačke Republike i Osmanskog Carstva, a donosi i prikaze istaknutijih obitelji kojima su pripadali.

Hrvoje Kekez u članku "Grbovnice (*Armales*) cara Leopolda I" (215-238) donosi diplomatsku analizu dvanaest grbovnica koje je car Leopold I. krajem 17. i početkom 18. stoljeća podijelio hrvatsko-slavonskim plemićima. Donose se i prijepisi i prijevodi opisa grbova sa tih grbovnica, te heraldičkom analizom autor zaključuje da je riječ o grbovima koji su bili u skladu sa onodobnom zapadnoeuropskom heraldičkom tradicijom.

Arijana Kolak u članku "Dalmatinsko-mađarski odnosi 1848./49. (Slika Mađara u *Zori Dalmatinskoj*)" (245-255) analizirajući priloge u *Zori dalmatinskoj* o mađarsko-hrvatskim pitanjima u vrijeme revolucije 1848./1849., nastoji rekonstruirati sliku Mađara kakvu je oblikovao taj list, odnosno koju je imala skupina oko njega okupljena.

Ivica Zvonar u radu "Dnevnički zapisi Ivana Kostrenčića o reviziji hrvatsko-ugarske nagodbe (1871.-1872.) iz Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti" (259-271) objavljuje prijepis i daje komentar dnevnika Ivana Kostrenčića, a iz kojega se dobiva slika pregovora koji su se vodili oko revizije Hrvatsko-ugarske nagodbe između narodnjaka i ugarskog ministra predsjednika.

Tihana Luetić

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

Godina LVIII
Zagreb 2005.

UDK 93/99

ISSN 0351-2193

Historijski zbornik, god. LVIII, str. 1-244, Zagreb 2005.

Izdavač

Društvo za hrvatsku povjesnicu

Redakcijski odbor

Slaven Bertoša

Mirjana Gross

Tvrtko Jakovina

Ivan Kampuš

Franko Mirošević

Ivica Prlender

Tomislav Raukar

Petar Strčić

Glavni i odgovorni urednik

Ivica Prlender

Članci i rasprave iz časopisa Historijski zbornik su referirani u publikacijama:

ABC Clio

Historical Abstracts

America: History and Life

Adresa uredništva

Društvo za hrvatsku povjesnicu, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 10000 Zagreb, I. Lučića 3, Hrvatska

Časopis izlazi jednom godišnje.

Izdanje časopisa sufinancira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH

Grafička priprema i tisak:

Ibis-grafika, IV Ravnice 25, Zagreb